

Motion till riksdagen 2024/25:3305

av Janine Alm Ericson m.fl. (MP)

med anledning av skr. 2024/25:61 Internationellt bistånd genom multilaterala organisationer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvinnors delaktighet och jämställdhet bör vara självklara prioriteringar i svenskt bistånd via multilaterala organisationer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det multilaterala biståndets mål och utgångspunkter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återställa kärnstödet till de FN-organ som fått minskade anslag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge regeringen i uppdrag att presentera en tydlig utvärdering av effekterna av mjuk öronmärkning kontra kärnstöd utifrån de mottagande organisationernas perspektiv och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka klimatbiståndet via multilaterala organisationer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Miljöpartiet har alltid varit en stark förespråkare av stöd till FN och multilaterala organisationer. I en tid när nationalismen ökar och världens kriser är alltmer mångfasetterade är det internationella samarbetet och stödet än mer avgörande för fred, utveckling och rättvisa. För Miljöpartiet är det självklart att Sverige ska vara en aktiv aktör i det internationella samarbetet och fortsätta vara en stor givare till de multilaterala organisationerna. Vi välkomnar därför att regeringen ser de multilaterala organisa-

tionernas mervärden i skrivelsen, men vill lämna följande synpunkter på regeringens mål och prioriteringar.

Återinför den feministiska utrikespolitiken

För Miljöpartiet är det oerhört viktigt att Sverige är en global röst för demokrati och mänskliga rättigheter, för en regelbaserad världsordning och för en fredlig värld där vi kan ta oss an globala utmaningar såsom klimatkrisen, extrem fattigdom och ojämlikhet. För att detta ska bli verklighet behöver Sverige återinföra en feministisk utrikes- och utvecklingspolitik. Vi såg många positiva effekter av den feministiska utrikespolitiken när Miljöpartiet satt i regering, exempelvis i form av en ny standard för arbetet för kvinnor, fred och säkerhet i FN:s säkerhetsråd såväl som konkreta förbättringar för kvinnor och flickor genom det stöd som vi kanaliserade via FN-organ. Grunden till den feministiska utrikespolitiken är kvinnors och flickors delaktighet. Genom att stärka kvinnors och flickors beslutsfattande över sina egna liv och deltagande i samhälleliga frågor uppnås positiva effekter både för dessa individer och för samhället i stort genom minskade konflikter, ökad demokrati, mer jämställdhet, bättre folkhälsa och en positiv ekonomisk utveckling. Detta bör vara självklara prioriteringar framåt i svenskt bistånd via multilaterala organ.

Biståndets mål och utgångspunkter

Världen behöver gemensamt hitta vägar till utveckling mot en värld som är mer jämlik, jämställd och hållbar. Biståndet ska styras mot biståndets mål: att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Men även de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och Parisavtalet ska styra politiken och Sverige ska fortsatt vara en stark pådrivande kraft för att nå dem. Det är mål vi satt upp tillsammans i världen och som vi alla måste öka ansträngningarna för att nå. Detta gör vi bl.a. genom att fortsätta leva upp till våra åtaganden inom FN och andra multilaterala forum, såväl som ett fortsatt starkt stöd till multilaterala organ.

En regerings kortsiktiga politiska mål får aldrig trumfa biståndets huvudsyfte, en kritik vi lyft vid ett flertal tillfällen kopplat till regeringens reformagenda. Det är beklagligt att regeringen också avskaffade PGU i budgetpropositionen för 2025. Att slopa PGU, som har ett tydligt rättighets- och fattigdomsperspektiv och som banat väg för att lyfta målkonflikter, är ett steg tillbaka för svensk biståndspolitik. Miljöpartiet vill också att biståndet ska vara frikopplat från migrationspolitiska mål, och understryker vikten av att synergier mellan handel och bistånd ska ha fattigdomsbekämpning som mål, inte exempelvis främjande av svenska företag utomlands.

Vikten av ett starkt kärnstöd

Kärnstöd till FN-organisationer gör FN-arbetet mer strategiskt, effektivt och flexibelt och är helt nödvändigt för att snabbt sätta in åtgärder mot akuta kriser. Trots detta har regeringen dragit ned på stödet till flera viktiga FN-organ de senaste åren. Regeringen har strypt allt stöd till Unaids och har också minskat finansieringen av UN Women, UN

Peace Building Fund, Joint Fund for Agenda 2030, UNFPA och UNDP under 2023–2024.

Sverige har under lång tid varit ett av få länder som ger stora kärnstöd, och vi är därför många som uttryckt stark oro över Tidöregeringens uttalade ambition att begränsa kärnstöden. Av regeringens skrivelse framgår dock att man nu ser att kärnstöd ligger i Sveriges intresse, vilket vi välkomnar. Samtidigt framhävs s.k. mjuk öronmärkning som alternativ till kärnstöd. Regeringens grund för bedömningen att mjuk öronmärkning kan ge samma fördelar som kärnstöd saknas dock, likaså de berörda FN-organens syn. Riksdagen bör därför ge regeringen i uppdrag att presentera en tydlig utvärdering av effekterna av mjuk öronmärkning kontra kärnstöd – utifrån de mottagande organisationernas perspektiv.

Återinför 1 procent av BNI till bistånd

En stark biståndsbudget är en förutsättning för ett starkt multilateralt stöd. Av regeringens budgetproposition för 2025 framgår att svensk biståndsbudget kommer att gå under FN:s mål om 0,7 procent av BNI i bistånd till 2028, enligt nuvarande prognoser. Detta är djupt beklagligt och riskerar inte bara att urholka det faktiska stöd Sverige ger till multilaterala organisationer utan bryter också mot ett FN-mål och utmanar således de internationella normer och principer som är just det vi vill skydda och stärka genom det multilaterala samarbetet. Miljöpartiet vill i stället att ett golv för biståndet på 1 procent av BNI återinförs.

Klimatbiståndet måste öka kraftigt

Klimatutsläppen måste minska. Alla länder måste ta ansvar för sin del, men vi vet också att det är de globala nord som historiskt stått, och fortfarande står, för de största utsläppen. Samtidigt är det också globala nord som har mest resurser och manövreringsutrymme att bidra i omställningen. Klimaträttvisa betyder att de som drabbas hårdast av klimatförändringarna får stöd och kompensation, och att de som står för utsläppen tar sitt ansvar. Därav måste rika länder som både har historiskt höga utsläpp och mer resurser dra sitt lass och samtidigt betala tillbaka genom att stötta fattiga länder, främst i globala syd. Därför vill vi i Miljöpartiet fortsätta höja klimatbiståndet.

Regeringen framhäver att utökad klimatbistånd är ett prioriterat mål, men i praktiken har Sveriges stöd till de globala klimatfonderna minskat de senaste två åren. Det svenska stödet genom miljö- och klimatfonderna måste i stället självklart öka. Utfasning av fossil energi samt ökat stöd till förnybar energi, energieffektivisering och energidistribution måste fortsatt vara centrala utgångspunkter för Sveriges utvecklings-samarbete, inte minst med de multilaterala utvecklingsbankerna.

Janine Alm Ericson (MP)

Jacob Risberg (MP)

Emma Berginger (MP)